

De bevolkings- en woningbehoefteprognoses Noord-Brabant –actualisering 2011: een samenvatting

Onderzoek en Statistiek – Gooitske Marsman

Februari 2012

In deze notitie staat een samenvatting van *De bevolkingsprognose- en woningbehoefteprognoses Noord-Brabant – actualisering 2011*. Deze is in januari 2012 uitgekomen. Er wordt gekeken naar de ontwikkelingen in Zuidoost-Brabant en specifiek ingezoomd op Helmond.

Conclusies:

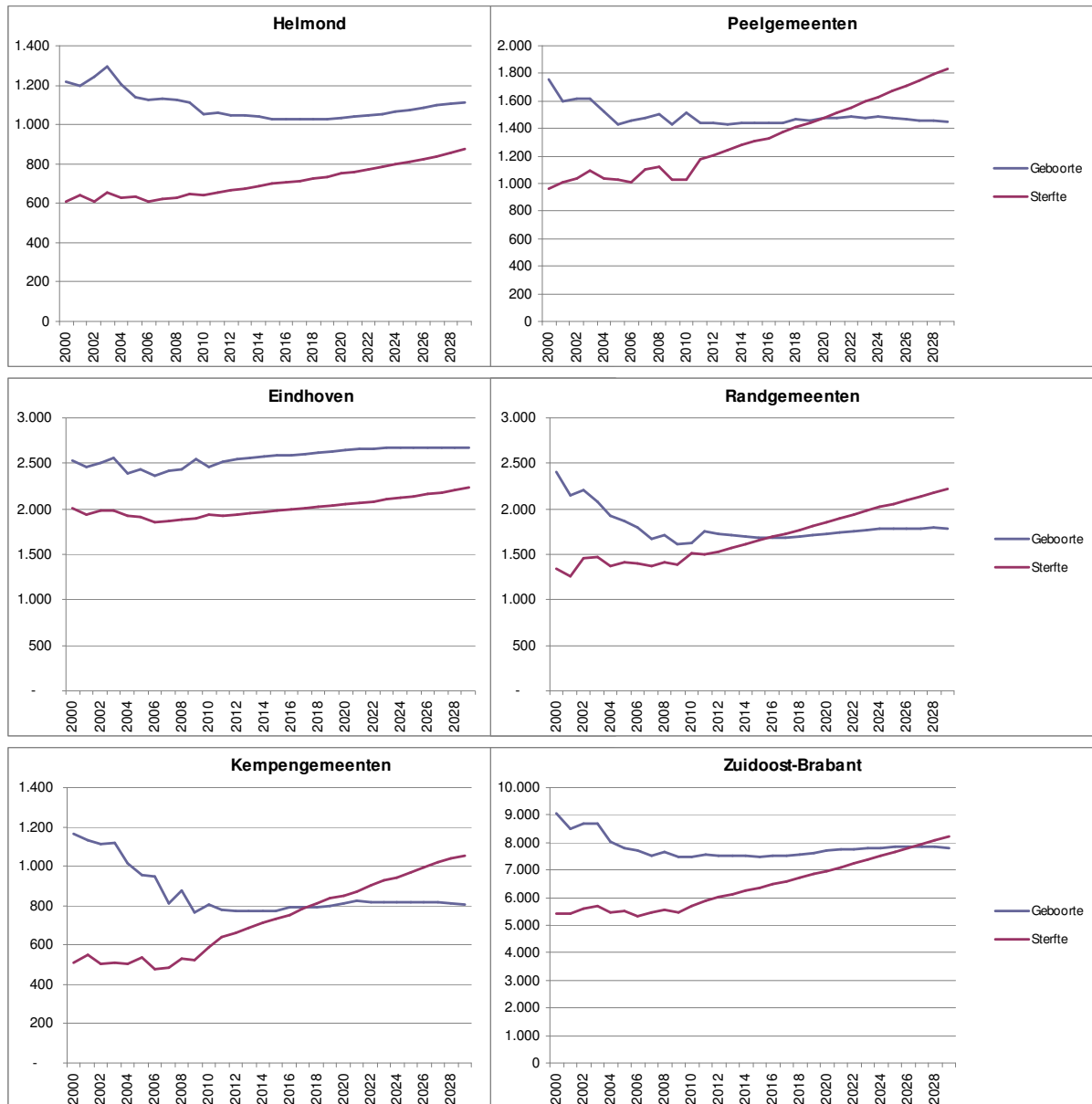
- De provinciale prognose laat voor de hele regio een sterkere groei van het inwonertal dan in 2008 was voorspeld.
- Hierdoor ligt de omslag van groei naar krimp wat later in de tijd.
- Belangrijkste oorzaken: (1) de steeds langere levensduur (gaat sneller omhoog dan eerder verspeld) en (2) een naar boven bijgestelde buitenlandse migratie (meer mensen vestigen zich hier vanuit het buitenland (m.n. ook MOE-landen). Wat betreft de migratie is de prognose positiever dan hetgeen in de afgelopen jaren is gerealiseerd.
- Als gevolg van natuurlijk verloop, het opschuiven van de mensen in het grootste cohort (jaren zestig geboren), wordt de doelgroep waarvoor veel nieuwbouw bestemd kleiner (de veertigers van nu die een kwaliteitssprong willen maken).
- Ook woningbehoefte laat onder invloed van vergrijzing (het langer leven van de mensen) en nog steeds een verdere individualisering (langer alleen als men uit huis gaat en vaker en langer alleen tussen 2 relaties) een toename zien.
- Kredietcrisis en de effecten hiervan op de woningmarkt leiden in begin jaren nog niet tot hogere woningbouw aantallen, met als gevolg dat huishoudenvorming wordt uitgesteld. De effecten hiervan zijn niet in de prognose verwerkt.
- 4-tal opgaven voor de regionale markt:
 - Realistisch woningbouwplanning dat regionaal is afgestemd
 - Regionale woningmarkt inspelen op sterk veranderend demografisch perspectief
 - Bestaande en nieuwe aanbod van woningen moet blijven aansluiten bij gedifferentieerde en veranderende vraag.
 - Meer flexibiliteit in de woningbouwplanning om te zorgen voor voldoende differentiatie en verkleinen ontwikkelschaal.
- In cijfers voor Helmond betekent dit:
 - Naar verwachting wonen er in 2030 96.875 mensen, anno 2011 zijn dit 88.560 (groei gemiddeld 438 per jaar).
 - Zij vormen in 2030 45.360 huishouden, anno 2011 zijn dit 38.046. (gemiddeld 385 per jaar).
 - Hiervoor zijn 45.970 woningen nodig, anno 2011 zijn dit er 37.985. Opvallend is dat het aantal benodigde woningen hoger ligt dan het aantal huishoudens.
 - Hiervoor zouden jaarlijks gemiddeld 420 woningen de periode 2011-2030 gebouwd moeten worden.
 - Wat betreft zorgwoningen zouden er 2.575 geschikte woningen, 620 verzorgd wonen en 235 beschermd wonen woningen moeten worden toegevoegd.
- Al met al kan geconcludeerd worden dat de resultaten in grote lijnen overeenstemmen met de gemeentelijke bevolkingsprognose opgesteld door O&S in 2011. De twee onzekerheden, ontwikkeling migratie en de ontwikkelingen op de woningmarkt zodat huishoudvorming ook mogelijk is, maakt dat prognoses met enige regelmaat geactualiseerd moeten worden.

Geboorte en sterfte:

Naast het migratiesaldo (de mensen die zich in een gemeente/regio vestigen minus de mensen die de gemeente/regio verlaten) is het geboortesaldo (het aantal baby's dat geboren wordt minus het aantal mensen dat sterft) bepalend hoe het aantal inwoners zich gaat ontwikkelen). In de bevolkingsprognoses worden een aantal aannames gedaan om voorspellingen te kunnen doen hoe het aantal kinderen dat geboren wordt en het aantal dat sterft. Dit betreft:

1. Gemiddeld kindertal per vrouw (1,75) zal de komende tijd constant blijven.
2. In de eerste periode lijkt in de meeste subregio's het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijdsgroepen iets te dalen, waardoor het aantal geboorten iets terugloopt (gevolg minder geboorten in begin jaren '80). Door de instroom is dit patroon niet duidelijk zichtbaar in Eindhoven, maar wel in Helmond en de Randgemeenten.
3. In vergelijking met de vorige prognose is de levensverwachting naar boven bijgesteld.

Het resultaat is dat in de landelijke subregio's en de Randgemeenten nog in de komende 10 jaar het aantal mensen dat sterft hoger zal zijn dan het aantal kinderen dat geboren worden. In de beide steden gebeurt dit niet voor 2030. Voor de totale regio betekent dit dat rond 2030 er meer mensen sterven dan kinderen geboren worden.

Geboorte en sterfte 2001 tot 2030 (Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose)

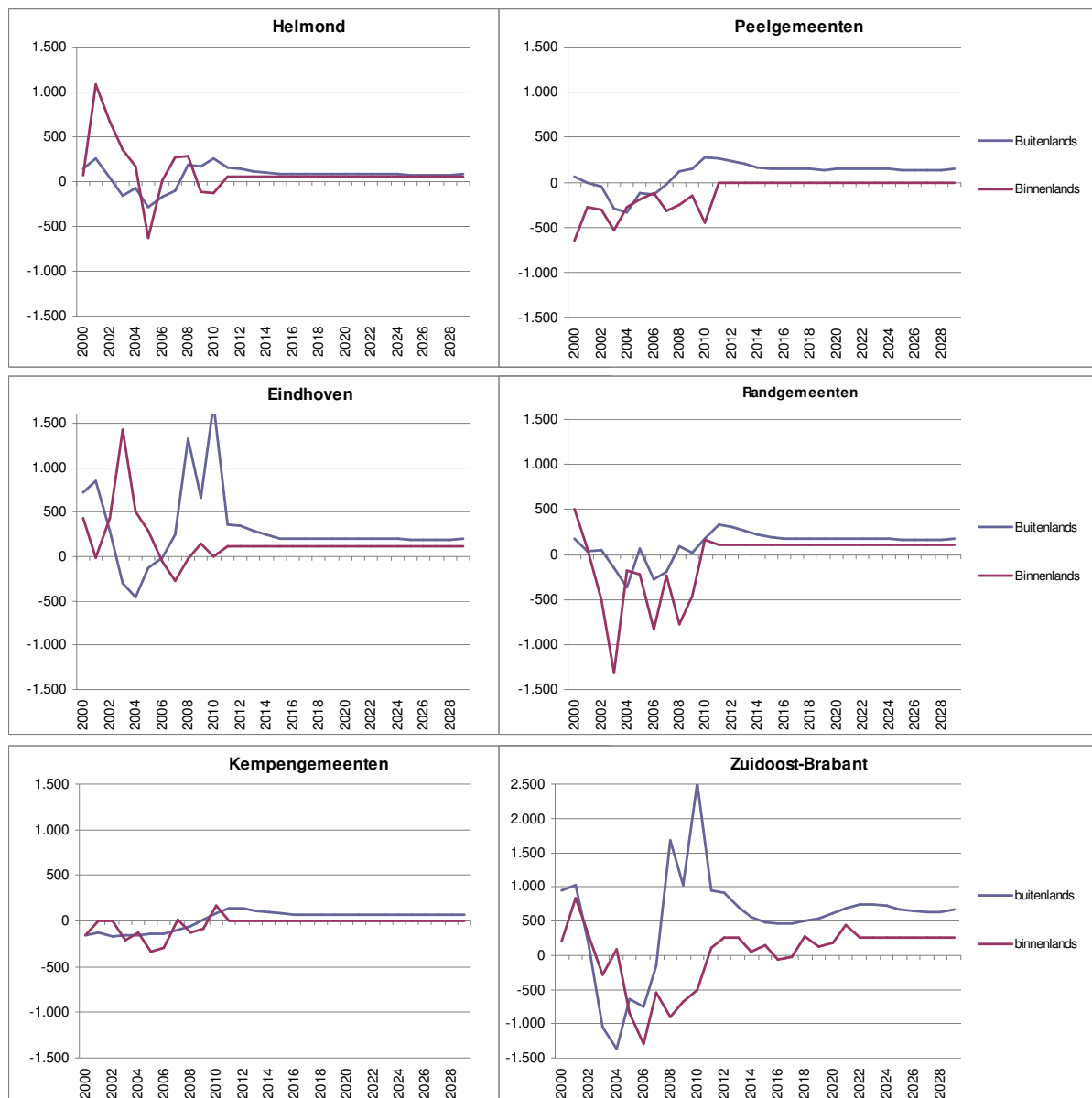
Migratie:

Het migratiepatroon laat in de afgelopen jaren forse schommelingen zien. In de hele provincie zijn de positieve binnenlandse migratiesaldi uit de jaren negentig na 2002 omgeslagen. Dit betekent dat er meer mensen vanuit de provincie zich elders in Nederland vestigen dan dat er van elders in de provincie komen te wonen. Ook in Zuidoost-Brabant zien we dit beeld. Het buitenlands migratiesaldo laat van jaar op jaar een nog wisselender beeld zien. In Zuidoost-Brabant vestigen zich sinds 2008 weer meer mensen vanuit het buitenland dan er uit de regio naar het buitenland vertrekken.

Als naar leeftijd gekeken wordt zien we dat uit name de landelijke gebieden meer jongvolwassenen vertrekken (onderwijsvoorzieningen, arbeid en woningvoorraad) dan zich er vestigen. In de stedelijke gebieden is er juist een vestigingsoverschot van jongvolwassenen en met name uit de grote steden een vertrekoverschot van vooral jonge gezinnen. Als aanname in de prognose is er van uitgegaan dat:

1. Grote onzekerheidsmarges rondom migratie en meer uitgegaan van een gemiddeld beeld dan de grote fluctuaties die migratie van jaar op jaar laat zien.
2. Wat betreft de binnenlandse migratie is het kleine positieve migratiesaldo dat het CBS prognosticeert overgenomen. Het huidige beleid landelijke gebieden migratiesaldo 0 is daarbij gehanteerd. De kleine positieve migratiestroom is verdeeld over de stedelijke concentratiegebieden.
3. Wat betreft de buitenlandse migratie is ook het CBS-uitgangspunt overgenomen. Het CBS verwacht een blijvend hoge instroom van buitenlandse (arbeids)migranten. Deze vestigen zich met name in de stedelijke concentratiegebieden maar ook deels in de landelijke gebieden. Dus in tegenstelling tot de vorige prognose wordt de buitenlandse migratie over alle gemeenten verdeeld.

Binnenlands en buitenlands migratiesaldo 2001 tot 2030

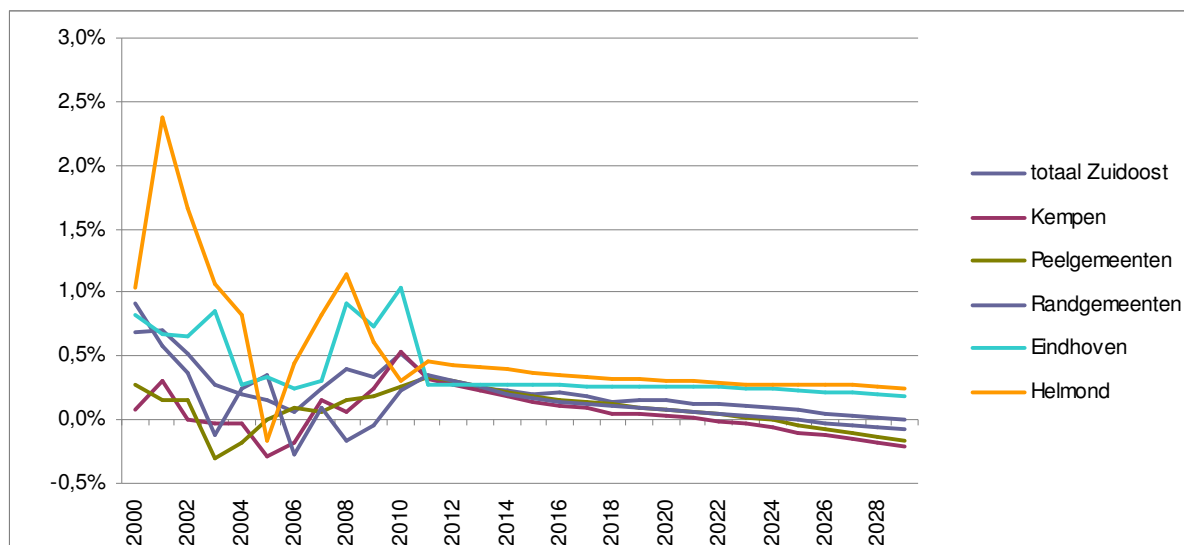
Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Bevolkingsgroei:

De bevolkingsgroei is deze eeuw in Brabant, maar ook in Zuidoost-Brabant terug gelopen. Kijkend naar de bovenstaande ontwikkelingen (geboorte, sterfte, migratie) dan zal de groei ook in de komende jaren lager liggen. In de landelijke bieden zal net na 2020 de bevolkingskrimp in zetten. In de Randgemeenten gebeurt dit net iets later. In Helmond en Eindhoven groeit het aantal inwoners nog door, maar wel steeds minder sterk.

Naar verwachting wonen er in 2030 96.875 mensen in Helmond.

Percentuele bevolkingsgroei per jaar

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Bevolkingsgroei in Heilmond in aantal

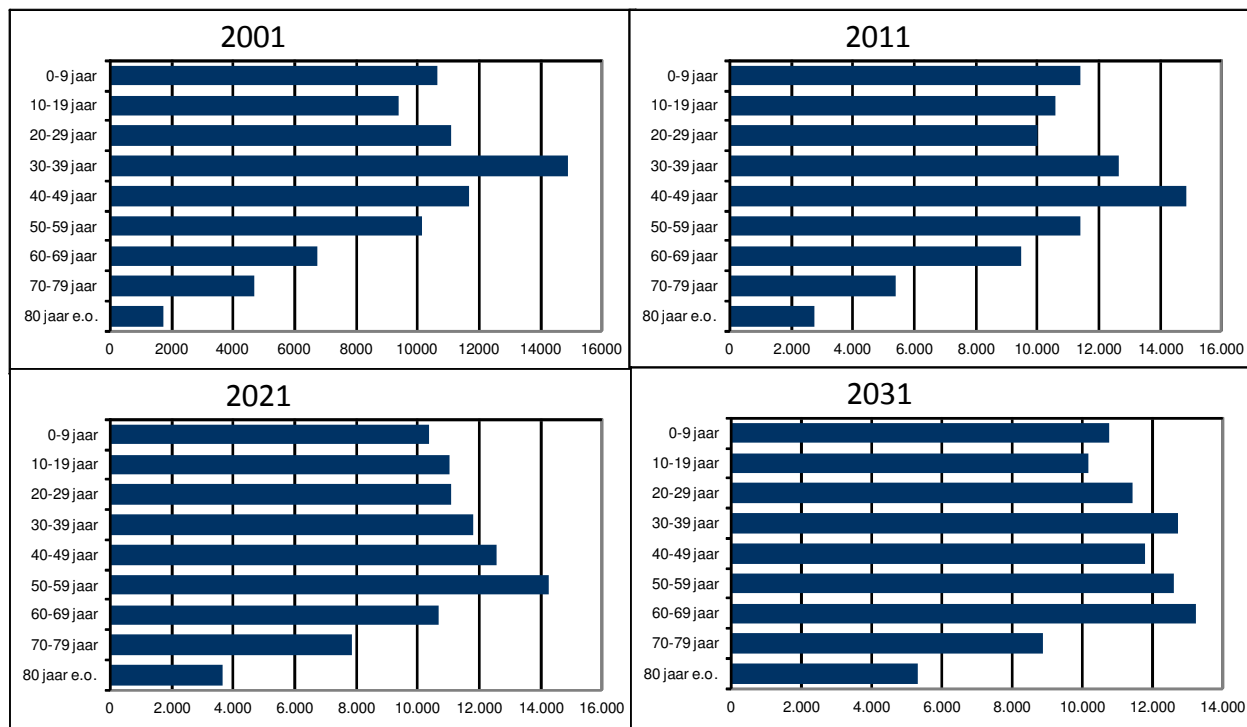

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Bevolking naar leeftijd:

Vorig jaar zijn de eersten van de naoorlogse generatie 65 jaar geworden. Degenen die in de zestiger jaren zijn geboren (de veertigers van nu) vormen het grootste cohort. Die schuift duidelijk steeds verder op. De cohorten die daarna komen zijn kleiner. In alle regio's is dit te zien. Alleen Eindhoven wijkt af. Dit is toe te schrijven aan de groep studenten die jaarlijks instroomt.

Bevolkingsopbouw in Helmond in 2001, 2011, 2021, 2031

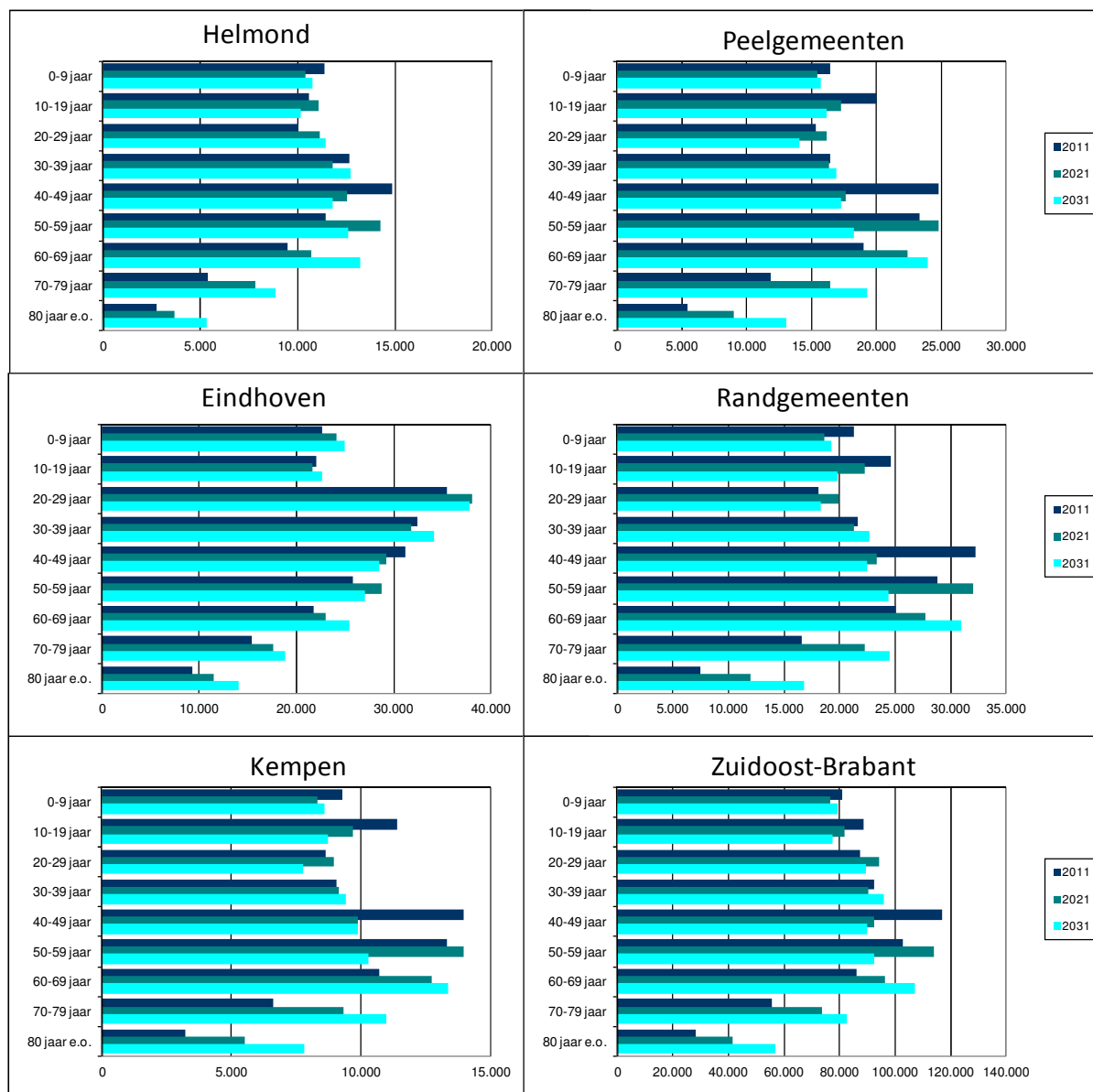

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Overall neemt het aantal ouderen sterk in aantal toe. Tussen 2011 en 2030 zullen er in Helmond zo'n 6.100 70-plussers bijkomen. In alle regio's zal het aantal 30-40 jarigen afnemen. Dit was afgelopen periode in Helmond en Eindhoven nog niet het geval. Maar tussen 2011 en 2030 neemt het aantal 30 tot 40 jarigen met zo'n 3.000 af.

De "traditionele" bevolkingspiramide in Helmond verandert, de piramide vorm (jongeren meer dan ouderen) verdwijnt. In 2030 zullen er in Helmond ongeveer even veel mensen zijn. In de meer landelijke gemeenten zijn de oudere leeftijdsgroepen groter dan de jongeren.

Bevolkingsopbouw in regio in 2001, 2011, 2021, 2031

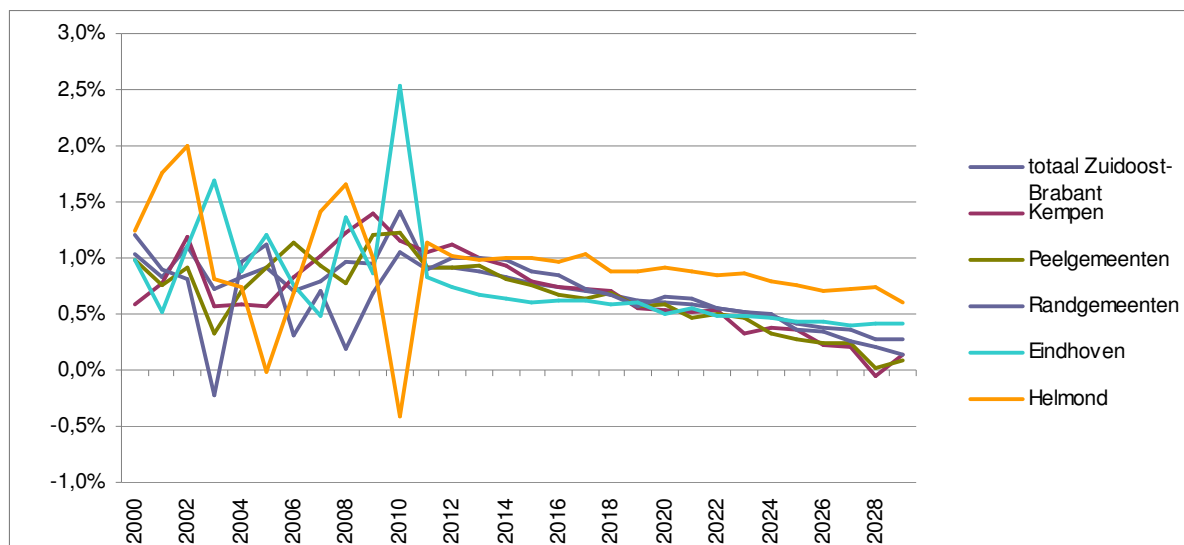
Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Huishoudens:

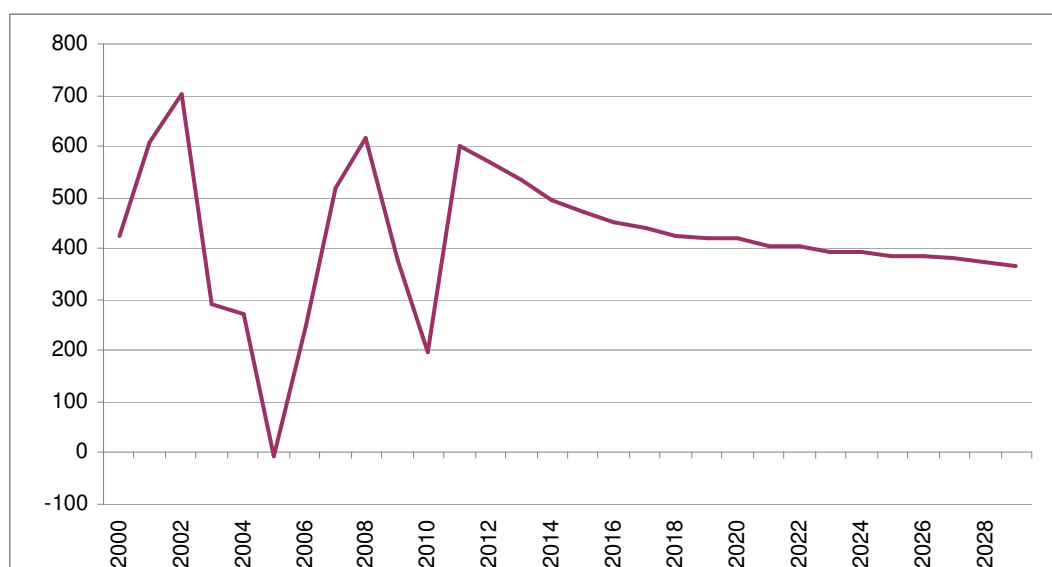
De afgelopen periode zagen we al dat het aantal huishoudens sneller groeit dan het aantal personen. Dit is ook de verwachting voor de komende periode. De sterke toename in het aantal huishoudens hangt samen met de vergrijzing (het ouder worden van de bevolking) en een nog steeds doorzettende individualisering, ook doordat vrouwen ouder worden dan mannen en dus vaak alleen achterblijven.

In alle deelgebieden blijft het aantal huishoudens tot 2030 groeien, maar wel steeds beperkter. In de Kempen en het landelijk gebied is de huishoudengroei tegen 2030 rond 0.

De huishoudensgroei in Helmond zakt van zo'n 600 naar rond de 400 in 2021 en blijft dan op dat niveau hangen. Het niveau van 600 hebben we in de afgelopen periode een enkele keer gehaald.

Percentuele jaarlijkse ontwikkeling van het aantal huishoudens

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Jaarlijkse ontwikkeling van het aantal huishoudens in Helmond

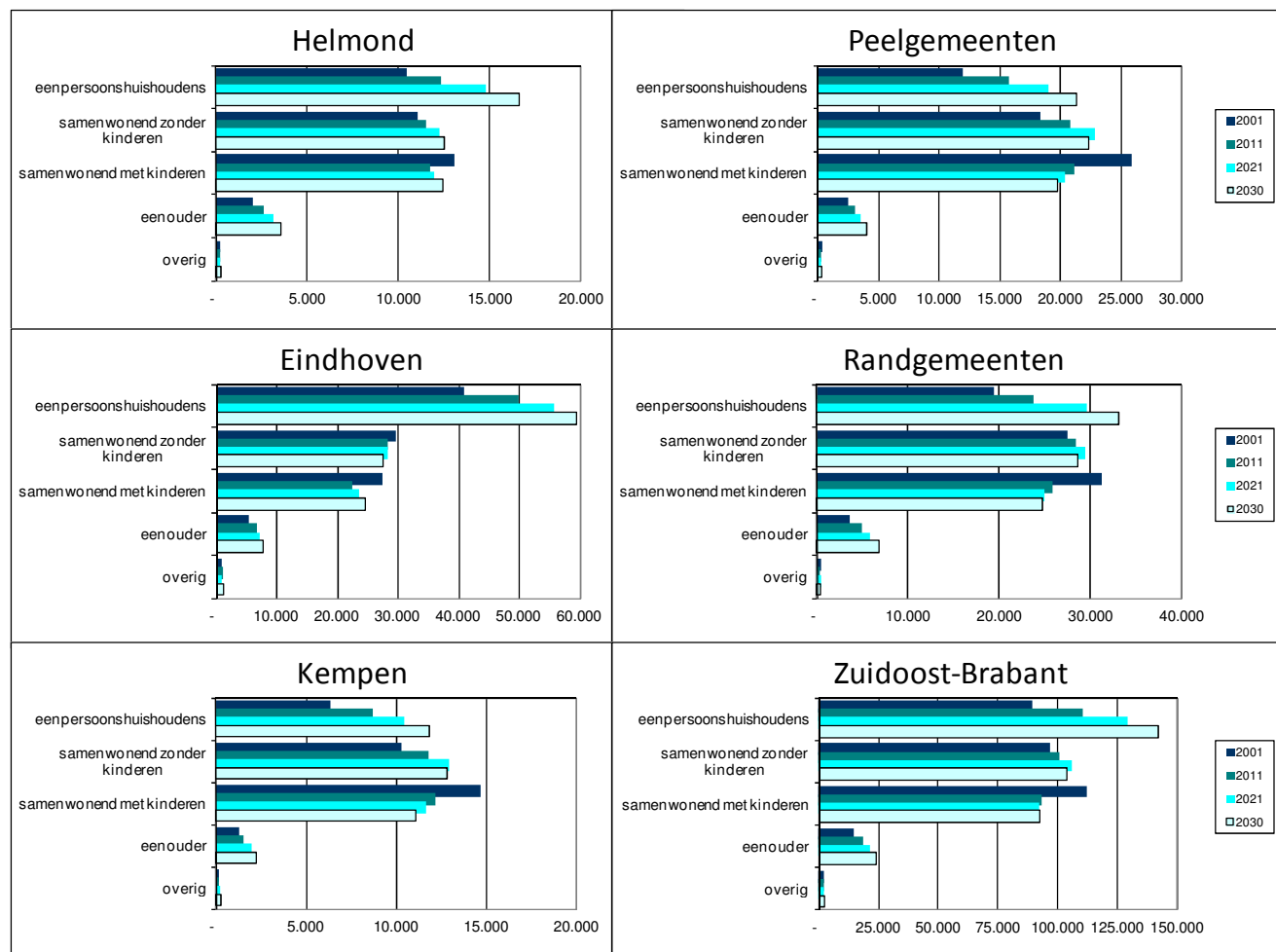
Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Met de veranderende leeftijdsopbouw verandert ook de samenstelling van de huishoudens. Met name het aantal eenpersoonshuishoudens stijgt sterk in de hele regio. In Helmond nemen alle onderscheiden typen huishoudens toe, alleen de eenpersoonshuishoudens wel een stuk sterker.

Met deze ontwikkelingen loopt de gemiddelde woningbezetting in de hele regio terug. De woningbezetting in Helmond lijkt wat sneller terug te lopen dan in het afgelopen decennium.

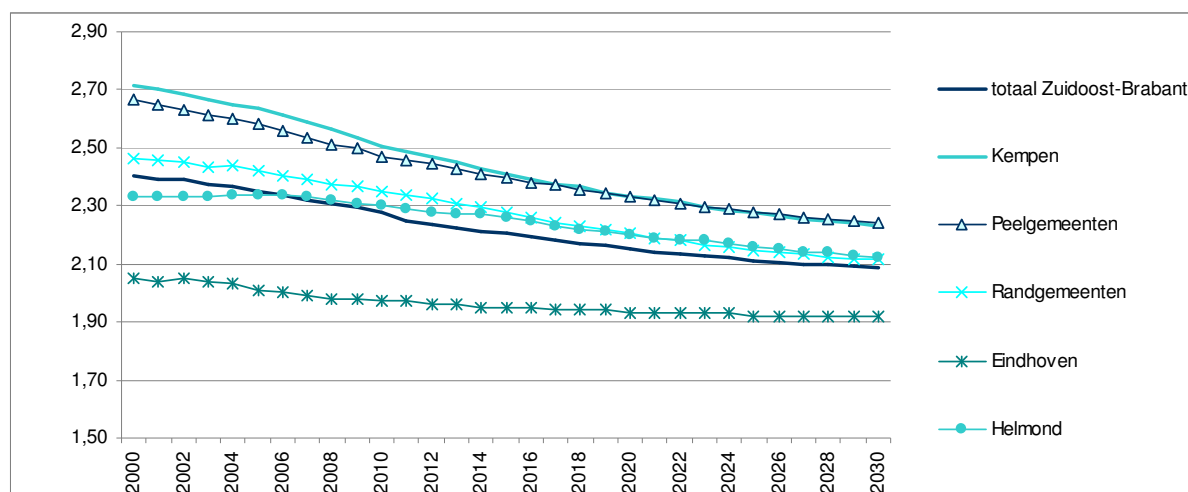
Er is een groep inwoners die buiten deze huishoudenvormen vallen en dat zijn personen die wonen of verblijven in instellingen en tehuizen. Deze vormen geen zelfstandige huishoudens en worden buiten de berekeningen van de woningbehoeften gehouden. Door de extramuralisering in de afgelopen jaren is het aantal inwoners in tehuizen en instellingen teruggelopen. In de provinciale prognose is de aanname van het CBS overgenomen: na 2020 zal onder invloed van de vergrijzing de instellings- en tehuisbevolking weer gaan stijgen. Echter het aandeel personen in instellingen en tehuizen zal lager zijn dan nu, gezien de aanhoudende trend om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen.

Ontwikkeling van het aantal huishoudens naar samenstelling

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Gemiddelde woningbezetting

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Woningvoorraad:

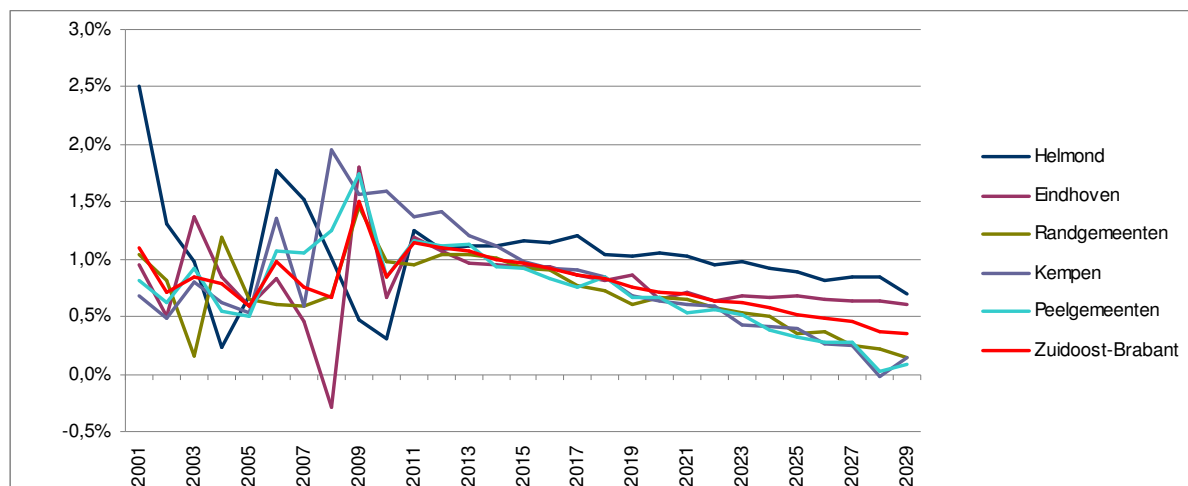
In de provinciale bevolkingsprognose wordt een schatting gemaakt van de benodigde woningvoorraad op basis van de huishoudenvorming die gaat plaatsvinden. Daarbij is er vanuit gegaan dat de groei

van de woningvoorraad iets hoger zal liggen dan de groei van het aantal huishoudens omdat er in de berekeningen van is uitgegaan dat er nog sprake is van een woning tekort (2,3%). Ook is er in de prognoses vanuit gegaan dat de leegstand licht zal stijgen omdat voor delen van de woningvoorraad vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten.

De woningvoorraad zal relatief het sterkst stijgen in Helmond. In absolute zin in Eindhoven. In Helmond zal in het komende decennia het aantal woningen tussen de 400 en 500 toenemen. De jaren daarna met zo'n 300 tot 400 woningen per jaar. Opgemerkt moet worden dat het aantal woningen in 2030 het aantal huishoudens overtreft.

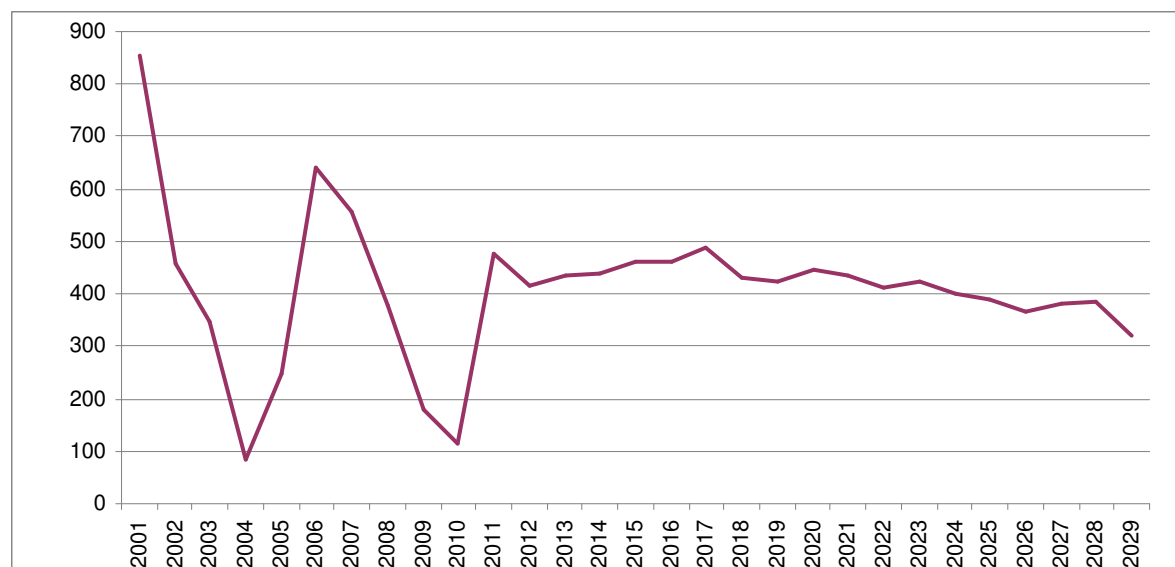
Onder invloed van de crisis blijft het aantal woningen dat daadwerkelijk opgeleverd vermoedelijk achter bij hetgeen de prognoses laten zien.

Percentuele uitbreiding van de woningvoorraad per jaar

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Uitbreiding van de woningvoorraad per jaar in Helmond

Bron: feitelijk 2000-2010 CBS-Statline, 2011-2029 Provinciale bevolkingsprognose

Zorgwoningen:

Gezien de grote vergrijzing is in de prognose apart aandacht besteed aan wonen met zorg en welzijn. Daarbij wordt onderscheidt gemaakt tussen 'beschermd wonen' (gaat veelal om vormen van niet-zelfstandig wonen, zoals bijvoorbeeld plaatsen in een verpleeginstelling.), 'verzorgd wonen' (zorg op

afroep aanwezig) en 'geschikt wonen' (woningen zijn geschikt voor ouderen en mensen met fysieke beperking).

Er is slechts een beperkt aantal gegevens op gemeenteniveau beschikbaar. De prognose laat de volgende uitbreiding aan zorgwoningen zien:

	2010-2019	2020-2029	Totaal
Geschikt wonen	1.225	1.350	2.575
Verzorgd wonen	275	345	620
Beschermd wonen	110	125	235